

Asia: VN/6617/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan uutta lakia järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä analyysikeskuksen perustamista.

Analyysikeskus tuottaisi valtakunnallista tilannekuvaa järjestäytyneestä rikollisuudesta, luokittelisi siihen liittyviä ryhmiä ja henkilöitä, jakaisi tietoa ja lausuntoja sekä kehittäisi torjunnan toimintatapoja, ja sen toiminnasta vastaisi Keskusrikospoliisi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutoksia henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin, rahankeräyslakiin, rahanpesun selvittelykeskuksesta annettuun lakiin, rahapelilakiin, yksityisistä turvallisuuspalveluista annettuun lakiin ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annettuun lakiin.

Kuntaliitto pitää analyysikeskuksen perustamisen mahdollistavaa sääntelyä lähtökohtaisesti perusteltuna ja tarpeellisena. Keskus voisi merkittäväällä tavalla vahvistaa järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvää viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä tukea kuntien kokonaisturvallisuuden kehittämistä.

Kunnilla on keskeinen rooli kriittisen infrastruktuurin ylläpidossa ja hallinnoinnissa sekä yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisten palveluiden tuottamisessa. Lisäksi kunnat toteuttavat osana lakisääteisiä tehtäviään merkittävän määrän julkisia hankintoja ja niihin liittyviä kilpailutuksia. Kunnat käyttävät myös lupa- ja valvontatoimivaltaa sellaisilla toimialoilla, jotka voivat kytkeytyä järjestäytyneen rikollisuuden hallinnolliseen torjuntaan ja ehkäisyyn. Kuntaliitto pitää tärkeänä, että esityksessä on mahdollistettu tiedonvaihto kuntien suuntaan myös näihin kokonaisuuksiin liittyen.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan analyysikeskus voisi parhaimmillaan tukea kuntia rikollisuuteen liittyvien ilmiöiden ja kehityskulkujen tunnistamisessa sekä niihin vastaamisessa. Toiminnallaan analyysikeskus vahvistaisi kuntien valmiuksia tunnistaa, hyödyntää ja välittää rikollisuutta koskevia havaintoja sekä edistäisi viranomaisten välistä yhteistyötä tiedon tuottamisessa, jakamisessa ja hyödyntämisessä.

Kuntaliitto katsoo myös, että tulevaisuudessa analyysikeskus voisi tiedonvaihtoon liittyvällä toiminnallaan tukea kuntien kykyä suojata kriittistä infrastruktuuria sekä kehittää valmiuksia varautua siihen kohdistuviin uhkiin ja häiriötilanteisiin. Kuntaliitto kannattaa kaikkia toimenpiteitä, jotka kehittävät viranomaisten välistä tiedonvaihtoa turvallisuuteen ja varautumiseen liittyen.

Todettakoon, että lakiesityksen 7 §:n mukainen luokittelu ei perustu tuomioistuimen päätökseen, vaan kirjauksesta päättää päälylystään kuuluva poliisi-mies keskuksen analyysin perusteella. Kysymys ei ole pelkästä rekisterimerkinnästä, vaan sillä on lakiluonnoksen mukaisia oikeusvaikutuksia esimerkiksi yksittäiseen henkilöön. Virheellisestä arviosta voisi syntyä myös merkittävää haittaa. Näiltä osin esitys vaatii vielä lisää täsmentämistä.

Kokonaisuutena tarkasteltuna esitys tukee kuntien turvallisuus- ja varautumistyötä.

Keitaanniemi Tatu
Suomen Kuntaliitto ry